

DITTE MERLE

BOEKEN

SAMENWERKING

Tot ca. 150 miljoen jaar geleden was de plantenwereld eentonig van kleur. Veel groen en bruin. Dat veranderde toen er een soort verbond kwam tussen de wereld van de bloemen en die van de dieren. Daaraan hebben wij nu onze bonte wereld van geurige en kleurige bloemen te danken. *Niet zonder elkaar* gaat over deze spectaculaire verbintenis. Bloemen hebben hulp van bestuivers nodig om hun voortbestaan te verzekeren. Die bestuivers zijn (vooral) insecten: wilde bijen, honingbijen, hommels, zweefvliegen, vlinders... Zij brengen stuifmeel naar stampers. In ruil krijgen ze voedsel: nectar (energie voor de vliegspieren) en/of stuifmeel (bouwstof voor insectenlijfjes). Ik heb het boek met veel ver- en bewondering gelezen. Waarom stuifmeel geel is. Hoe een plant zelfbevruchting vermijdt. Ik weet nu wat nectariën zijn en waar ze zitten. Hoe bloemen en zuignuiten aan elkaar zijn aangepast. Hoe 'bloemtrouw' insecten zijn. Hoe bloemen insecten misleiden. Wat een insect ziet, ruikt en voelt. Insecten herkennen bloemen vooral aan de kleur (op afstand) en met hun antennes aan de geur (van dichtbij). Ik ben erop gaan letten. In een bloemenwei kun je zien dat een bij naar een bepaalde kleur bloem vliegt en pas heel dichtbij aan de geur merkt dat het haar bloem niet is. Foutje! Ze zwenkt af naar de volgende bloem met lokkende kleur. De lijntjes, vlekjes of spe-

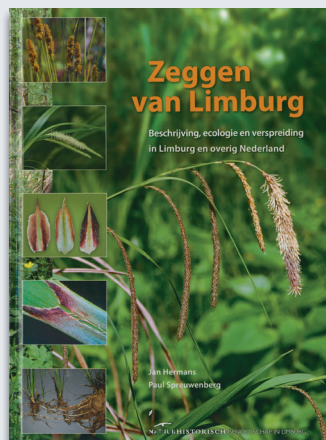
ciaal gekleurde bloemdelen die je vaak naar het binnenste van een bloem ziet lopen, zijn de wegwijzers (honingmerken) richting nectar. Hier moet je zijn! En passant raakt het insect meeldraden en/of stamper aan. Het verbond zit ingenieus in elkaar. Planten en insecten zijn voor elkaar van levensbelang. Zij zijn het ook voor ons. Bestuiving is onmisbaar voor de land- en tuinbouw. Ook daar gaat een hoofdstuk over. Met mooie foto's en illustratieve tekeningen. Van mij mag dit boek de Jan Wolkers Prijs 2015 winnen. Ik heb weliswaar nog niet alle vijftien boeken van de longlist gezien. Maar dit boek is net zo verleidelijk als een bloem voor een hommelt! *Niet zonder elkaar – Bloemen en insecten*, L. Schoonhoven e.a. Uitg. Natuurmedia, 183 pag. in kleur, harde kaft. Prijs € 24,50.

HANDBOEK

Een pil van bijna 700 pagina's met een gewicht van meer dan drie kilo. Maar dan heb je ook wat. Een standaardwerk! De auteurs van *Zeggen van Limburg* hebben (naar eigen zeggen) 13 jaar lang, het hele jaar door, levende planten van zeggenpopulaties onderzocht, in zoveel mogelijk terreinen. Zeggen

(geslacht carex) lijken op grassen en horen bij de familie van de cypergrassen. 'Om het determineren te vergemakkelijken zijn, bij elke behandelde soort, tekeningen opgenomen van de habitus, bloeiwijze, kafjes van zowel de mannelijke als de vrouwelijke bloemen, urntje, nootje, tongetje, schedevliesrand, bladdoorsnede, en meestal de waaiercelgroep.' U begrijpt, zo'n boek maken is monnikenwerk! Bij elk van de 64 beschreven soorten staat info met veel details: over eigenschappen, verspreiding in Limburg, Euregio en de rest van Nederland (+ verspreidingskaartjes), vindplaatsen, biotoop, al of niet bedreigd, en meer. Dit overzichtswerk toont de actuele stand van zaken. We kunnen weer jaren vooruit. De geïllustreerde determinatietabel uit het boek is als veldgidsje los bijgevoegd. Handig bij een driekiloboek. Ik ga eens kijken wat ik in mijn wekje op naam kan brengen. *Zeggen van Limburg – Beschrijving, ecologie en verspreiding in Limburg en overig Nederland (+ Euregio)*, J. Hermans en P. Spreuwenberg. Natuurhistorisch Genootschap in Limburg, 691 pag. in kleur, harde kaft. Prijs € 40.

KORTE BERICHTEN

Kalkbranderijen in Zuid-Limburg – studie naar de vele facetten van een vergeten industrie, J. Nillesen. Geologische Vereniging, afd. Limburg, 94 pag. in kleur, slappe kaft. Prijs € 15,50. Over de geologie van Z-Limburg, de geschiedenis van kalkovens en kalkbranden, de bouw en techniek, over de kalkbranderijen tijdens de bloei (WO I) en teruggang. Met kaarten, historisch beeldmateriaal en actuele foto's van de restanten die we nu nog in ons Limburgse landschap zien.

Handboek voor wildplukkertjes, E. Bakker en E. van den Broek. Fontaine, 192 pag. in kleur, kartonkaft. Prijs € 16,95. Gezinsboek over wat je buiten voor leuks en/of lekkers vindt. Wat je ermee kunt en hoe dat moet. Voorjaars-, zomer- en najaarsactiviteiten zoals rozenwater maken, anti-muggenspul, viooltjesazijn, fakkels van rietsigaren en chocopasta met hazelnoot. Doen!

